

03.12.2024

5500/R/61418/24

Asia:

1 TÖRKEÄ KUNNIANLOUKKAUS
SU 27.10.2024
HELSINKI

Tapahtuma-aika:
Paikkakunta:

SU 27.10.2024
HELSINKI

Tapauspäättös:

ASIA: 1 03.12.2024 RINNE, KATARIINA
RIKOSKOMISARIO

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta
Tutkinta päätetty.

Perustelu ja sovellettavat
lainkohdat:

Esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 1 momentti)

Rikosta on syytä epäillä, kun asioita huolellisesti harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen (HE 14/1985). Pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ei riitä syytä epäillä -kynnyksen ylittymiseen ja esitutkinnan aloittamiseen, vaan väitteen tueksi tarvitaan perusteltu epäily rikoksen tapahtumisesta (OKV 1002/1/1997, 1227/1/1998 ja HE 222/2010 vp, s. 177). Esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen, eikä mahdollisten muiden erimielisyyksien selvittäminen. Esitutkinnan aloittamispäätökselle on voitava esittää asianmukaiset konkreettiset perusteet (HE 222/2010 vp, s. 177).

Tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 3 momentti)

TAPAHTUMA

Totuuspuolueen johtajan Jaana Kavonius on laatinut rikosilmoituksen HS:n 27.10.2024 julkaisemasta jutusta, jonka on kirjoittanut toimittaja Toni Lehtinen. Kavoniuksen mukaan on ilmeistä, että "tiedot" (valheet) juttuun on hankittu kulttijohtaja Juha Ruohoselta. Toimittaja Lehtisen ja jutusta vastaavien HS:n Turun yksikön päätoimittajan ja HS:n päätoimittajan rikoksesta tekee törkeän ja tahallisen seuraavat seikat:

1. Juttu on laadittu ottamatta lainkaan yhteyttä tietojen tarkistamiseksi Palosen omaisiin, heidän asiamieheensä OTT Petter Kavoniukseen ja jutussa häpäisyn kohteeksi nimeltä mainiten esitettyyn Jaana Kavoniukseen (hänen asiamieheensä ja puolustajaansa Lauri Saarelaan)
2. Toimittaja Toni Lehtinen ei ole tarkistanut mitään jutussa esitettyjä "tietoja", vaikka Ruohosen valheet on ollut helppo selvittää.
3. Häpäisevien ja väärrien Jaana Kavoniukseen kohdistettujen juttujen tehtailu on jatkunut vuosia ja vastine- ja oikaisuoikeutta on estetty tahallaan maineen laajaksi pilaamiseksi ja "rikolliseksi" leimaamiseksi syyttömyysolettamaa

03.12.2024

5500/R/61418/24

rikkoen.

4. Rikos kohdistuu Jaana Kavoniukseen ja Palosen omaisiin RL 15:9 §:n ja RL 6.5 §:n 2 momentin rikoksina oikeudenkäytössä kuultavien uhkaamisena.

5. Artikkelissa on kymmeniä vääriä tietoja ja ne on esitetty ja levitetty tahallaan.

6. Rikosten motiivina on Jaana Kavoniuksen, Totuuspuolueen ja Oikeusturvakeskuksen maineen tuhoamisen ohella törkeiden petosten ja veropetosten ja törkeän virka- ja vapaudenriistorikoksen toteutus ja kultin miljoonapetoshyötyjen hankinta.

PÄÄTÖS

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta. Asiassa ei toimiteta esitutkintaa.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

1. ASIAN TAUSTA

Asiassa on tehty esitutkintalaissa tarkoitettu esiselvitys ja arvioitu esitutkinnan aloittamisen edellytyksiä. Esitutkintakynnyksen ylittyminen vaatii, että asiassa olisi syytä epäillä rikosta. Esiselvityksessä olen tutustunut Toni Lahtisen artikkeliin, johon rikosilmoitus kohdistuu.

Tutkintapyyntöön mukaan Lehtisen artikkelin kaikki tiedot ovat peräisin selvästi Juha Ruohoselta eikä niiden valheellisuuteen ole toimittaja ja HS suhtautunut kriittisesti eikä varmistanut niitä mistään luotettavista lähteistä eikä ottamalla yhteyttä kirjoitustensa kohteisiin.

Tutkintapyyntö on 12 sivua pitkä ja sisältää lukuisia erinäisiä väittämiä ja perusteluita. Tutkintapyyntöä muun muassa esitetään seuraavaa:

Lehtisen Juttu on laadittu selvästi Jaana Kavoniukseen kohdistetuksi loukkaavaksi kirjoituksesi törkeän kunnianloukkausrikoksen toteutustarkoituksessa, mitä ilmentää erityisen hyvin

A. käytetty terminologia esim. ilmaisu "taustalla häärä" ja käytetty loukkaava ja valheellinen ilmaisu "salaliittoteoreetikoksi" leimaaminen.

B. keskeneräisen rikosväitteen levittäminen em. ilmausten ja muiden väärien tietojen levityksen yhteydessä kohdistettuna syyttömyysolettaman vastaisesti tahallaan nimeltä mainiten Jaana Kavoniukseen, jonka edustajaan Lehtinen jätti tahallaan yhteyttä ottamatta leimatakseen nimeltä mainitsemansa Kavoniuksen julkisesti rikolliseksi, salaliittoteoreetikoksi ja "taustalla hääräjäksi", vaikka kaikki Kavoniuksen asiointi perustuu a) todistajan asemaan ja b) kirjalliseen valtuutukseen, joka koski pesänselvittäjän hyväksymää asemaa valtuutettuna ja valtakirjaa Kasvihuoneilmiön varatoimitusjohtajalta eikä miltään osin "häärimiseen".

C. kirjoittajan kunnianloukkaustarkoitusta ja väärien tietojen levityksen tahallisuutta alleviivaa, että jutussa ei mainittu kumpaakaan Kavoniuksen relevanttia todellista laillista juridista asemaa lainkaan, vaikka fakta on olennainen.

D. jutussa ei myöskään mainittu, että oikeudenkäynneissä normaalissa asiamiestehtävässä on toiminut 2019-2024 ja toimii edelleen OTT Petter Kavonius eivätkä mitkään ratkaisut siis perustu Jaana Kavoniuksen "häärimiseen". Sen sijaan Lehtisen kirjoitelman väärien tietojen tietolähde on taustalla häärivä kulttijohtaja Juha Ruohonen.

03.12.2024

5500/R/61418/24

Kavoniuksen mukaan HS:n väärä ja loukkaavia tietoja sisältävä uutinen tulee tutkita, syyttää ja rangaista 1) törkeänä kunnianloukkauksena, 2) törkeänä yksityiselämää loukkaavana tiedonlevityksenä, 3) syrjintänä, 4) oikeudenkäytössä kuultavaan kohdistettuna uhkauksena, 5) vainoamisena ja 6) avunanto törkeään vapaudenriistoon. Asianomistajia ovat hänen itsensä lisäksi Totuuspuolue r.p. ja Oikeusturvakeskus ry.

2. SOVELLETTAVAT OIKEUSOHJEET

Rikosilmoitus kohdistuu julkaisuun, joka väitetysti sisältää sekä valheellisia että salassa pidettäviä tietoja, joiden esittäminen pilaa Kavoniuksen ja yhdistysten maineen. Näin ollen tapahtumaa on aiheen arvioida kunnianloukkauksen tunnusmerkistön valossa.

Sananvapaus on Suomessa jokaisen perusoikeuksiin kuuluva, perustuslain 12 §:ssä taattu oikeus ilmaista ja vastaanottaa julkisuudessa mielipiteitä. Se on samalla myös Suomea sitovan Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 1 kohdan turvaama oikeus, joka sisältää vapauden mielipiteisiin sekä tietojen ja ajatusten vastaanottamisen sekä levittämiseen viranomaisten siihen puuttumatta. Sananvapauden rajoituksista on säädetty Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan sananvapautta voidaan rajoittaa vain lailla ja syistä, jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa muun muassa kansallisen turvallisuuden taikka muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi.

Sananvapauden käyttö ei saa loukata Suomen perustuslain 10 §:ssä turvattua yksityiselämän suojaa, johon kohdistuvana yhtenä loukkauksena on kriminalisoitu kunnianloukkaus. Rikoslain 24 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan kunnianloukkauksesta on tuomittava se, joka 1) esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, taikka 2) muuten kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista.

RL 24:9.1 kohdassa 1 tarkoitettuun rangaistavaan kunnianloukkaukseen syyllistyminen edellyttää sitä, että toisesta henkilöstä esitetty tieto tai vihjaus on valheellinen. Keskeistä on, että tiedon tai vihjauksen on oltava epätos, toisin sanoen sellainen väite, joka ei vastaa todellisuutta. Tällaiselle väitteelle on tyypillistä, että sen totuudenmukaisuus pystytään periaatteessa tarkistamaan jälkikäteen. (HE 19/2013 vp, s. 45)

Kunnianloukkaus on vain tahallisen rangaistava. Sovellettaviksi tulevat tahallisuuden sisältöä koskevat yleiset säännöt. Teko ei ainakaan silloin ole 1 kohdassa tarkoitettu rikos, kun tekijällä on ollut vahvoja perusteita pitää totena, mitä hän on esittänyt tai mihin hän on vihjannut. Eri tilanteisiin soveltuva tarkkaa tahallisuuden rajaa ei voida etukäteen tarkoin määrittää. (HE 19/2013 vp, s. 46). Toisen halventamisen osalta lain esitöissä tekijältä on vaadittu tietynlaista ymmärtämistä. Tekijän täytyy mieltää, että hänen tekonsa halventaa toista henkilöä. (HE 44/2002 vp, s. 105).

Joukkotiedotusvälineissä ei ole aina mahdollista hankkia varmaa tietoa väitteiden totuudenmukaisuudesta. Niiden esittämiselle on kuitenkin oltava riittävät perusteet. Kaikkia sellaisia kielteisiä tai henkilökohtaisia väitteitä, jotka voivat julkistettuina olla loukkaavia, tulee ennen esittämistä arvioida kriittisesti. Silloin, kun kunnianloukkaussasian asianomistajaan kohdistuvan rikollista tai muuten yleisesti paheksuttavaa menettelyä koskevan väitteen

03.12.2024

5500/R/61418/24

paikkansapitävyyttä ei ole kiistattomasti osoitettu, tulee lisäksi arvioitavaksi, mitä tällaisen tiedon tai vihjauksen tueksi esitettäviltä perusteilta voidaan edellyttää. Väitteiden paikkansapitävyys on yritettävä varmistaa useammasta kuin yhdestä lähteestä. (KKO 2010:88, HE 184/1999 vp s. 34 - 35)

Oikeuskäytännössä useimmiten esiintyvissä 2 kohdan mukaisissa tapauksissa on kysymys „haukkumasanoista“, kuten esimerkiksi „pedofiili“, tai eleistä, kuten toisen päälle sylkemisestä, tai muutoin paikkansa pitävän tiedon esittämisestä halventamistarkoituksessa.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että esimerkiksi väitteellä, jonka mukaan terveyskeskuslääkäri on puoskari, ei yleensä tarkoiteta sitä, etteikö lääkäriillä olisi tehtävänsä asianmukaista koulutusta, vaan väitteellä kyseenalaistetaan lääkärin ammattitaito. Tällöin asiaa on arvioitava momentin 2 kohdan nojalla arvoarvostelmana (Tiilikka, Journalistin sananvapaus, 2008, s. 239-240). Lain esitöissä on todettu, että tosiasioihin liittyvänä arvoarvostelmana pidettävän lausuman hyväksyttävyyteen vaikuttaa se, tukeutuuko se riittävällä tavalla tosiseikkoihin (HE 19/2013 vp, s. 45). Ilman mitään perusteita esitetyt arvoarvostelmat eivät ole sananvapauden käyttämiseksi asetettujen velvollisuuksien ja vastuiden mukaisia, mikäli ne ovat halventavana rangaistavia. Sananvapaus perusoikeutena tarkoittaa sananvapausrikoksia koskevassa tulkintadoktriinissa sitä, että jokaisella on oikeus mielipiteiden ilmaisuun ja jakamiseen, kunhan muiden henkilöiden perusoikeuksia, kuten tässä tapauksessa Kavoniuksen kunniansuojaa ei loukata tarpeettomasti.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kunnianloukkauksena ei pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

Kunnianloukkaussäännöksellä ei näin rajoiteta oikeutta poliittiseen kritiikkiin eli julkiseen arvosteluun, joka kohdistuu henkilön menettelyyn poliittisessa elämässä. Esimerkiksi politiikon tai taiteilijan toiminta on luonteeltaan julkista. Julkista toimintaa on lupa arvostella, eikä voimakastakaan kritiikkiä yleensä voida pitää kunnianloukkauksena. Poliitikon on sopeuduttava sietämään tavallista kärjekkäämpää kieltä ja voimakkaampia ilmaisuja poliittisessa elämässä ja joukkotiedotusvälineissä. Yksipuolistenkin johtopäätösten tekeminen on yleensä sallittua joukkotiedotusvälineissä. (Melandersson, Rikosoikeus 2022)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on ottanut lukuisissa tapauksissa (ks. erit. EIT Oberschlick v. Itävalta (no 2), 1.7.1997) kantaa sallitun poliittisen kritiikin rajoihin. Tuomioistuimessa on katsottu, että politiikon on osoitettava suurempaa sietokykyä kuin muiden yksityishenkilöiden „etenkin, jos hänen omat toimenpiteensä julkisuudessa antavat aihetta kritiikille. Poliitikon kunnian suojan tarvetta on punnittava poliittisia asioita koskevan avoimen keskustelun arvoa vasten. Ilmaisuvapauteen kuuluu paitsi kirjoittajan oikeus julkaista, myös yleisön oikeus ottaa vastaan monenlaisia käsityksiä ja esityksiä yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista.

Oikeutetun arvostelun on kohdistuttava pikemmin henkilön toimintaan tai työhön kuin häneen henkilönä tai persoonana. Mitä selvemmin arvostelu irtaantuu arvostelun kohteena olevasta toiminnasta tai työstä ja kohdistuu tekijän henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, sitä todennäköisemmin arvostelun

03.12.2024

5500/R/61418/24

aiheuttamassa halventamisessa on kysymys rangaistavasta kunnian loukkaamisesta. (HE 184/1999 s. 35.)

Tässä asiassa on merkitystä myös RL 24:9.4:lla, jonka mukaan kunnianloukkauksena ei pidetä yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Korkeimman oikeuden ratkaisussa 2013:69 viitatuin tavoin EIT on antanut ratkaisukäytännössään merkitystä sille, käsitteleekö kirjoitus yleisesti mielenkiintoisia ja merkityksellisiä asioita (Selistö v. Suomi/16.11.2004, kohta 51) vai onko kysymys ainoastaan hyökkäyksestä yksittäisen henkilön kunniaa tai mainetta vastaan (Standards Verlags GmbH v. Itävalta/4.6.2009, kohta 52).

Asiassa on lisäksi niin ikään otettava huomioon se, millaisessa kontekstissa rikosoikeudelliselle arvioinnille alistettavat lausumat on milloinkin esitetty. Oikeuskirjallisuudessa ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännössä on katsottu, että sananvapausrikoiksissa lausumia ei voida irrottaa esimerkiksi yksittäisinä lauseina niihin kuuluvasta laajemmasta kontekstista, vaan niitä on tarkasteltavana kokonaisuutena (Manninen, Sami: Perusoikeudet 2011, s. 484 - 485, Karatas v. Turkki 1999, nro 23168/94, § 48, EIT 1999). EIT on ratkaisukäytännössään pitänyt hyvinkin kärjekkäitä väitteitä sallittuina silloin, kun lausumat ovat liittyneet yleistä kiinnostusta herättäneeseen keskusteluun (Oberschlick v. Itävalta, 23.5.1991; Jerusalem v. Itävalta, 27.2.2001; Unabhängige Initiative Informationsvielfalt v. Itävalta 26.2.2002; Rodriques v. Portugali 29.11.2005). Lausuman konteksti merkitsee lausuman asiayhteyttä, joka perustuu konkreettisiin olosuhteisiin ja historialliseen tilanteeseen sekä tyyli- ja tekstilajiin. Kontekstin huomioiminen merkitsee myös sitä, lausumien väliset merkitysyhteydet ympärillä olevaan tekstiin tai alustaan otetaan huomioon. Kontekstin ja reunaehtojen tunnistaminen auttaa ymmärtämään niitä teemoja, tavoitteita ja aihepiirejä, joihin lausumat kytkeytyvät.

Tutkintapyyntöissä on viitattu myös yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä sääntelevään pykälään. Rikoslain 24 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä tuomitaan se, joka oikeudettomasti 1) joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai 2) muuten toimittamalla lukuisten ihmisten saataville esittää toisen yksityiselämästä tiedon, vihjauksen tai kuvan siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa.

Säännöksen 2 momentin mukaan yksityiselämää loukkaavana tiedon levittämisenä ei pidetä sellaisen yksityiselämää koskevan tiedon, vihjauksen tai kuvan esittämistä politiikassa, elinkeinoelämässä tai julkisessa virassa tai tehtävässä taikka näihin rinnastettavassa tehtävässä toimivasta, joka voi vaikuttaa tämän toiminnan arviointiin mainitussa tehtävässä, jos esittäminen on tarpeen yhteiskunnallisesti merkittävän asian käsittelemiseksi.

Kansallisten lainvalmisteluasiakirjojen mukaan yksityiselämän piiriin kuuluvat etupäässä arkaluontoiset tiedot henkilön perhe-elämästä, vapaa-ajan käytöstä, terveydestä ja ihmissuhteista. Yksityiselämään kuuluvat asiat, jotka eivät koske muita kuin henkilöä itseään ja joiden ihmiset eivät yleensä halua tulevan ulkopuolisten tietoon. Henkilön yksityisyyden keskiöön kuuluvat tiedot seurustelusuhteista, seksielämästä ja terveydentilasta. Toisaalta samaan elämänpiiriin kuuluva tiedot voivat olla arkaluontoisuudeltaan hyvin eritasoisia.

03.12.2024

5500/R/61418/24

Esimerkiksi flunssa on terveystieto, mutta se ei ole arkaluonteisuudeltaan lainkaan samaa tasoa kuin tieto sukupuolitautilartunnassa (HE 19/2013 vp, s. 38).

3. ASIAN RIKOSOIKEUDELLINEN ARVIOINTI

Toni Lehtisen artikkeli käsittelee otsikkonsa (Otsikoihin nousseen testamentti-riidan taustalla häärii etsintä-kuulutettu puolue-johtaja: Tästä on kyse) mukaisesti uutisissa ollutta testamenttiriita-asiaa, jossa myös rikosilmoituksen tekijä eli Jaana Kavonius on ollut mukana. Koska rikosilmoituksen on tehnyt Kavonius, arvioidaan asiaa ainoastaan Kavoniukseen kohdistuneiden väitteiden osalta. Kavoniuksen osalta artikkelissa kerrotaan seuraavaa:

Kun testamentin sisältö selvisi sukulaisille, asiasta nousi luonnollisestikysymyksiä. Yksi kysymysten esittäjä oli Jaana Kavonius, jonka lapsenkummi Palonen oli. Testamenttiin liittyvän riita-asian lisäksi jutun yhteydessä nousi esiin lukuisia muita rikosväitteitä. Niistä valtaosan käynnisti Kavonius, joka muun muassa väitti, että pariskunta raiskasi Palosta ja lopulta murhasi tämän. Murha- ja raiskausväitteille ei löydy mitään pohjaa. Lounais-Suomen poliisi käynnisti petostutkinnan, jonka aikana ei löydettytodisteita rikoksista. Kavoniuksen taktiikkana on ollut nostaa asiaan liittyvät virkahenkilötsyytettyjen penkille, jos heidän tekemänsä ratkaisut eivät miellytä häntä. Näin kävi muun muassa petostutkinnan päättäneelle tutkinnanjohtajalle ja useille käräjätuomareille. Tuomareita vastaan Kavonius nosti kanteen virka-aseman väärinkäytöstä. Turun hovioikeus jätti asian tutkimatta. Kun Kavonius otti yhteyttä käräjäoikeuteen, hän ilmoitti olevansa asianomistajana noin 2000:ssa häneen kohdistuneessa törkeässä petoksessa, törkeässä kunnianloukkauksessa ynnä muissa rikoksissa. Tuomari, joka hylkäsi Kavoniuksen ajaman syytteen kyseenalaisti kannetehtailun. Missä määrin kirjoitusten tarkoituksena on katsottava pikemminkin olevan pyrkimys epäasiallisesti vaikuttaa viranomaistoimintaan, vastaajaksi nimettyjen henkilöiden toimintaan vastaisuudessa, tuomari puntaroi.

Edelleen Kavoniukseen liittyen kirjoitetaan seuraavaa:

LÄNSI-UUDENMAAN käräjäoikeudessa on vireillä nyt kolme oikeusjuttua, jossa Kavoniusta syytetään muun muassa törkeistä kunnianloukkauksista. Jutuissa on yli 40 rikosnimikettä ja kymmenkunta uhria. Uhrien joukossa ovat 60-vuotias mies ja tämän puoliso. Kavonius nimittämiestä julkisesti tekojeesukseksi, kulttijohtajaksi ja rikolliskultin jäseneksi. Jutun syyttäjän mukaan Kavoniuksen kirjoitukset ovat levinneet sosiaalisessa mediassa ja internetissä aiheuttaen miehelle huomattavaa vahinkoa ja kärsimystä. Kavonius on kiistänyt syytteet. Hän lähetti oikeudelle yli tuhat sivuisen vastauksen otsikolla vastakanne, haastehakemus ja esteellisyysvaatimus. Kavoniuksen mukaan syytteiden taustalla on laaja salaliitto, ja hän vaati rangaistuksia lähes 200 taholle. Kymmenien poliisien, tuomareiden ja virkahenkilöiden lisäksi listalla olivat muun muassa Suomen valtio, Poliisihallitus ja Hätäkeskuslaitos.

Edellä esitetyt lausumat ovat etupäässä tosiasiaväitteitä, joiden todenperäisyys on mahdollista jälkikäteen tarkistaa. Esimerkiksi se, nostiko Kavonius kanteen, on jälkikäteen tarkistettavissa. Tutkintapyyntöissä ei ole esitetty mitään sellaista seikkaa, joka antaisi aiheutta epäillä Kavoniusta koskevia tosiasia

03.12.2024

5500/R/61418/24

väitteitä valheellisiksi. Lisäksi poliisilla olevien tietojen nojalla väitteiden voi katsoa pitävät paikkaansa. Artikkelissa todetaan Kavoniuksen esittäneen, että pariskunta raiskasi Palosta ja lopulta murhasi tämän. Artikkelin mukaan murha- ja raiskausväitteille ei löydy mitään pohjaa. Edellä esitetty pitää niin ikään poliisin saamien tietojen perusteella paikkaansa.

Tutkintapyyntönsä Kavonius keskittyy perustelemaan hänen itsensä esittämien väitteiden totuudenmukaisuutta ja tuo esiin sen, miten poliisit ovat Ruohosen rikoskumppaneina ja tappaneet tutkinut. Kavonius muun muassa kirjoittaa, että [hänen] Rikosilmoitus on tehty oikeilla faktoilla ja todisteilla oikealla viranomaiselle, joten niiden oikeussuojakeinojen käyttäminen ei tarkoita sitä, että Juha Ruhosta olisi asiaa tutkimatta väitetty murhaajaksi. Artikkelissa tuodaan esiin se, mihin eri toimiin Kavonius on asiassa ryhtynyt ja mikä on ollut näiden prosessien lopputulos. Vaikka Kavonius olisi lopputulosten luonteesta ja oikeellisuudesta eri mieltä, ei se tee artikkelissa esitetyistä tosiseikoista valheellisia. Näin ollen asiassa ei ole syytä epäillä 1-kohdan mukaista kunnianloukkausta.

Kavonius kritisoi Lehtistä puolueellisuudesta ja asenteellisuudesta. Kavonius tuo esiin seikkoja, mitä hänen mielestään artikkelissa olisi tullut nostaa esiin ja mitä puutteita siinä on. Lisäksi Kavonius on tyytymätön Lehtisen sanavalintoihin. Kavonius kokee loukkaavaksi sen, että hänestä puhutaan häärinä ja salaliittoteoreetikkona. Lehtisellä on kuitenkin sanavapauden nojalla täysi oikeus kirjoittaa artikkeli valitsemastaan näkökulmasta käsin eikä hän syyllisty kunnianloukkaukseen, vaikka hän ei ole Kavoniusta artikkelia varten haastatellut ja vaikka lukija päätyisi tekemään artikkelin pohjalta negatiivisia johtopäätöksiä Kavoniuksesta.

Kavonius toimii puoluekisteriin merkityn totuuspuolueen puheenjohtajana ja on tässä asemassa pyrkinyt Suomen presidentiksi. Kavonius on koulutukseltaan lakimies ja hän on aktiivinen toimija sosiaalisessa mediassa. Kavonius on kirjoittanut muun muassa blogia ja julkaissut videoita youtubessa liittyen usein aiheeseen virkamiesmafia ja tutkinnantappo. Kavoniusta voidaan pitää poliittisena toimijana ja julkisuuden henkilönä. Wikipediassa kirjoitetaan hänestä seuraavaa: Jaana Helena Kavonius on suomalainen kansalaisaktivisti. Hänestä tuli Totuuspuolueen puheenjohtaja sen puoluekisteriin hyväksymisen yhteydessä vuonna 2023. Kavonius oli aiemmin tullut tunnetuksi osallistumisestaan erilaisiin mielenosoituksiin Tähtien sota -elokuvien prinsessa Leiaksi pukeutuneena ja valomiekkaa kantaen. Hän on usein nostanut kanteita erilaisia toimijoita vastaan. Kavoniuksen aktiivisuus oikeusasioissa oli niin suurta, että Helsingin Sanomien mukaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden istuntopaikka Lohjalla oli halvaantua kanteita käsiteltäessä. Kavonius on sanojensa mukaan vuosikymmenten ajan paljastanut yksityisten ja julkisten toimijoiden tekemiä rikoksia ja väärinkäytöksiä.

Presidenttikin pyrkineenä poliittisena toimijana ja kansalaisaktivistina Kavoniuksesta on sallittua kirjoittaa varsin laajasti myös kriittisestä näkökulmasta käsin. Sanotunlaisen poliittisen toimijan liitanta testamenttiriitaan on sellainen asia, josta on näkemyseni mukaan sananvapauden nojalla sallittua kirjoittaa. Kavonius on kunnostautunut saattamalla tai yrittämällä saattaa asioita erinäisiin oikeusprosesseihin ja hän on tämän toimintatapsansa julkisuuteen itsekkin tuonut. Näin ollen sen esiin tuomista, että Kavonius on

03.12.2024

5500/R/61418/24

mukana myös sanotussa testamenttiriidassa, ei voi pitää tosiasialla halventamisena ottaen huomioon Kavoniuksen menettely julkisuudessa ja asema politiikassa.

Niin ikään Kavoniuksen leimaamista „salaliittoteoreetikoksi” ei voida pitää rangaistavana, sillä väite perustuu nähdäkseni riittävällä tavalla tosiseikkoihin eikä ole siten ilmeisen perusteeton. Kavonius on esittänyt lukuisia väitteitä julkisuudessa „virkamiesmafiasta” eli jonkinlaisesta virkamiesten välisestä rikollisesta liitosta, johon nojaten esimerkiksi Kavoniuksen ilmoittamat asiat eivät hänen mukaansa etene oikeusprosessissa. Kavoniuksen omat julkisuudessa esitetyt kannanotot ovat antaneet Lehtiselle perusteen esittää, että Kavonius on salaliittoteoreetikko.

Kunnianloukkauksriminalisoinnilla suojataan yksityisiä häpäisemiseltä ja niiltä vahingoilta, joita kunnianloukkauksesta aiheutuu. Yleensä on katsottu, että kunnianloukkauksen kohteena voi olla vain luonnollinen henkilö. Säännösten uudistuksessa kunnian suoja rajataan yksiselitteisesti yksityishenkilöihin. Näin ollen yhdistys ei voi olla asiassa asianomistajana. (Melandar: Rikosoikeus 2022)

Kavonius on viitannut myös yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseen. Tältä osin on heti todettava, että näkemykseni mukaan artikkeli ei käsittele Kavoniuksen yksityisasioita. Niin ikään tieto siitä, että presidentiksi hakenutta henkilöä epäillään nyt useista rikoksista ja hän väitetysti pakoilisi oikeudenkäyntiä, voidaan pitää yhteiskunnallisesti merkityksellisenä tietona, joka vaikuttaa Kavoniuksen asemaan poliittisena toimijana. Rikos ei ole lähtökohtaisesti yksityisasia. Korkein oikeus on katsonut, että rikos ei ole siihen syyllistyneen yksityisasia, vaikka rikoksentekijän nimen julkaiseminen jossain määrin kajoaakin tämän yksityisyyteen (KKO 2005:1360). Kavonius on tosin vielä vasta epäiltynä rikoksesta, mutta kun otetaan huomioon Kavoniuksen asema sekä epäillyn rikoksen luonne, katson, että epäillyn rikoksen esiin tuominen ei voi tulla yksityiselämää loukkaavana tiedon levittämisenä rangaistavaksi. Rikosepäilyssä on kysymys lausumista, joita Kavonius on julkisuudessa esittänyt. Kysymys ei siten ole sellaisesta arkaluontoisesta rikosepäilystä, johon Kavoniuksen olisi syytä epäillä syyllistyneen yksityishenkilönä tai jolla ei olisi mitään liitántää Kavoniuksen asemaan poliittisena toimijana.

Edellä mainituilla perusteilla asiassa ei ole syytä epäillä kunnianloukkausta, yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä tai näiden törkeitä tekemuotoja eikä mitään muutakaan rikosta. Koska julkaistu artikkeli ei täytä minkään rikoksen tunnusmerkistöä, ei myöskään päätoimittajarikkomusta ole aiheen epäillä. Asiassa ei toimiteta esitutkintaa.

Siltä osin kuin lausumat eivät ole kohdistuneet Kavoniukseen, en ota niihin kantaa päätöksessäni, sillä kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen ovat asianomistajarikoksia. Esitutkintalain 3 luku 4 §:n 1 momentin mukaan, jos syyttäjä saa nostaa syytteen rikoksesta ainoastaan asianomistajan vaatimuksesta (asianomistajarikos), esitutkinta toimitetaan vain, jos asianomistaja on ilmoittanut esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle vaativansa rikokseen syyllistyneelle rangaistusta.

ASIANOSAISTEN HUOMIOON OTETTAVAKSI:

1. Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Päätöksestä on

03.12.2024

5500/R/61418/24

mahdollisuus kannella ylimmille laillisuusvalvoille joko Valtioneuvoston oikeuskanslerille tai Eduskunnan oikeusasiamiehelle tai Poliisihallitukselle tai Helsingin poliisilaitokselle.

2. Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta.

3. Asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta, jos esitutkintaviranomainen tai syyttäjä on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta taikka että se keskeytetään, taikka lopetetaan (Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1 luku 14 §)

HELSINKI

03.12.2024

Lisätietoja:

Katariina Rinne
Rikoskomisario
0295475060

Päätöksestä on ilmoitettu

☐ Asianomistaja
☐ Rikoksesta epäilty
☒ Muu

Lehtinen
Saarela
Yläjärvi
/ sähköposilla K.R. 4.12.24